

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerp van decreet over open scholen

Principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit decreet bevat het kader van de principiële verplichting voor openstelling van schoolinfrastructuur. Het maakt deel uit van de uitvoering van het door de Vlaamse Regering goedgekeurde Masterplan Scholenbouw 2.0.

Het Vlaamse schoolgebouwenpatrimonium omvat een omvangrijke oppervlakte van een geschatte 19,1 miljoen m². Demografische ontwikkelingen en de beperkte ruimte in Vlaanderen en Brussel zetten aan tot het effectief delen van schoolinfrastructuur. Maar ook de budgettaire context dwingt ons om de geïnvesteerde scholenbouwmiddelen zo efficiënt mogelijk in te zetten en zo goed mogelijk te laten renderen. Er is een groeiende nood en vraag naar beschikbare ruimte voor verenigingen, initiatieven van lokale besturen, organisaties en inwoners. Het openstellen van schoolinfrastructuur biedt een antwoord op deze evoluties. In de praktijk is openstelling geen uitzonderlijke situatie meer. Er moet dan ook verdergegaan worden op die ingeslagen weg en beleidsmatig een principiële verplichting gehanteerd worden die wordt opgenomen in een decretaal kader.

De instellingen voor gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs, de instellingen voor deeltijds kunstonderwijs en de instellingen voor het volwassenenonderwijs, kunnen slechts beroep doen op de investeringsmiddelen van AGION en het GO! voor de aankoop, nieuwbouw en renovatie van schoolinfrastructuur, als deze infrastructuur wordt opengesteld voor derden volgens de decretale bepalingen. De openstelling betreft ruimten en gebouwonderdelen die zich in alle redelijkheid kunnen lenen tot openstelling na de schooluren.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld

Beleidsdomein: Onderwijs en Vorming

Inhoudelijk structuurelement

Onderwijsinfrastructuur

Beleidsdoelstelling

Evolueren naar multifunctionele infrastructuur

(Beleidsnota overkoepelende strategische doelstelling 4, operationele doelstelling 4.4

Masterplan Scholenbouw 2.0 overkoepelende strategische doelstelling 4, operationele doelstelling 4.1 'Principiële verplichting voor openstelling schoolinfrastructuur')

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Voor het voorontwerp van decreet over open scholen werden de volgende adviezen verkregen:

- Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2022/380 van 3 november 2022
- Het JoKER-advies van 25 oktober 2022
- Advies van Inspectie van Financiën op 22 november 2022
- Begrotingsakkoord op 13 december 2022

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

I. Situering

Met voorliggend voorontwerp van decreet wenst de Vlaamse Regering uitvoering te geven aan de beleidsnota onderwijs en het Masterplan scholenbouw 2.0. zoals het door de Vlaamse Regering op 10 juli 2020 werd goedgekeurd.

De oppervlakte van het Vlaamse onderwijspatrimonium wordt geschat op 19,1 miljoen m².¹ Onderwijsinfrastructuur biedt veel opportuniteiten voor openstelling voor de lokale gemeenschap. Schoolgebouwen die voor het grootste deel worden gerealiseerd met middelen van de Vlaamse Gemeenschap dienen zoveel als mogelijk te worden opengesteld voor gebruik door derden.

II. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Voor de probleemstelling en de omgevingsanalyse kan verwezen worden naar het Masterplan Scholenbouw 2.0. Demografische ontwikkelingen en de beperkte ruimte in Vlaanderen en Brussel zetten aan tot het effectief delen van schoolinfrastructuur. Maar ook de budgettaire context dwingt ons om de geïnvesteerde scholenbouwmiddelen zo efficiënt mogelijk in te zetten en zo goed mogelijk te laten renderen. Schoolgebouwen van de toekomst moeten daarom opengesteld worden voor gebruik door derden. Vandaag is onderwijsinfrastructuur al in vele steden en gemeenten toegankelijk buiten de schooluren. Desondanks blijft het aantal uren openstelling van onderwijsinfrastructuur

¹ AGION (2020). Schoolgebouwenmonitor 2018-2019 – Indicatoren voor de kwaliteit van de schoolgebouwen in Vlaanderen.

voor gebruik door derden vaak slechts beperkt. Intussen blijft de vraag naar ruimte door verenigingen, initiatieven van lokale besturen, organisaties en buurtbewoners hoog.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Het is de bedoeling om het buitenschools gebruik van de schoolgebouwen te maximaliseren. Daarom wordt gekozen voor de principiële verplichting tot openstelling bij de aankoop, nieuwbouw en renovaties van schoolinfrastructuur. De substantiële investeringen van de overheid in schoolinfrastructuur brengen met zich mee dat de Vlaamse Regering er van uitgaat dat de bereidheid tot de openstelling van schoolinfrastructuur een voorwaarde moet worden voor de investeringsmiddelen. In de praktijk is openstelling al lang niet meer een uitzonderlijke situatie. Er moet dan ook verder gegaan worden op die ingeslagen weg en er wordt geopteerd om beleidsmatig een principiële verplichting te hanteren. De openstelling wordt principieel verplicht voor de ruimten en gebouwonderdelen die zich in alle redelijkheid kunnen lenen tot openstelling na de schooluren. Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan polyvalente ruimten en sporthallen. Zoals geformuleerd in OD 4.1 van het Masterplan Scholenbouw 2.0, wordt deze principiële verplichting opgenomen in voorliggend decretaal kader dat maximaal oog heeft voor de praktische haalbaarheid en de organisatorische gevolgen waarbij er ook aandacht is voor situaties waar de openstelling omwille van specifieke en gemotiveerde redenen niet mogelijk zou zijn.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Wat de artikelsgewijze bespreking betreft van het voorontwerp van decreet, wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij het voorontwerp van het decreet, die als bijlage bij deze nota is gevoegd.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De artikelen van het ontwerp van decreet hebben geen budgettaire impact op de onderwijsbegroting.

De Inspectie van Financiën had geen principieel bezwaar over het voorontwerp van decreet over open scholen maar formuleerde enkele bedenkingen.

De Inspectie van Financiën merkte op dat er een verschil was in de procedure en het handavingsluit die worden opgenomen in het decreet tussen het gesubsidieerd onderwijs en het GO!. Dit klopt maar is juist ingegeven vanuit de verschillende positie en hoedanigheid van AGION voor wat het gesubsidieerd onderwijs betreft, tegenover het GO!. Dit maakt dat de rol, opdracht en context van AGION en het GO! verschillend zijn. De premisse van een principiële openstelling is wel degelijk dezelfde, hier is maximaal rekening mee gehouden in de uitwerking. Gelet op de bemerkingen van de Inspectie van Financiën inzake de handavingsprocedure, werd deze passage herschreven en een rol toegekend aan de onderwijsinspectie die geldt voor het gesubsidieerd onderwijs én het GO!, en is er voorzien in een delegatie naar de Vlaamse Regering.

Naar aanleiding van de bedenkingen van de Inspectie van Financiën werd in de memorie van toelichting bijkomende duiding gegeven omtrent de beoordelingswijze van AGION.

Tot slot werd nog een taalkundige aanpassing aangebracht in artikel 6 naar aanleiding van een opmerking van de Inspectie van Financiën.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen directe impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft geen directe weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Dit ontwerp van decreet zal voor advies worden voorgelegd aan:

- de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR);
- de Raad van State.

De Vlaamse overheid zal ervoor zorgen dat tegen het moment van finale goedkeuring van dit decreet ondersteuning en begeleiding ter beschikking wordt gesteld van scholen (bijvoorbeeld via modelovereenkomsten, draaiboek, ...). Hierover zal uitgebreid worden gecommuniceerd via de geijkte kanalen van de Vlaamse overheid.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet over open scholen en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs te gelasten:

- 2.1. over dit voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR);
- 2.2. over dit voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, indien hij van oordeel is dat het voormelde advies geen aanleiding geeft tot aanpassing van de thans principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Ben WEYTS